

Årsberetning og regnskap 2023

Hvaler menighet

Mer himmel på Hvaler

Menighetens virksomhetsrapport for 2023

Innledning

Hvaler menighetsråd har også funksjon som fellesråd, fordi Hvaler kommune bare har ett kirkesokn: Hvaler Sokn. Hvaler fellesråd består av menighetsrådet pluss en kommunalt oppnevnt representant. All virksomhet er hjemlet i Trossamfunnslover fra 2021, kapitel 3. Vi bruker benevnelsen Hvaler menighetsråd eller menighetsrådet i denne rapporten også om forhold som gjelder Hvaler fellesråd.

Økonomi

Hvaler menighetsråd har økonomiansvar både for fellesrådets og menighetsrådets ansvarsområder. Budsjett og regnskap omfatter alle inntekter og utgifter som rådet disponerer, inkludert midler som er bevilget over kommunebudsjettet. Se vedlagte regnskap med forklarende noter. Kort oppsummering om status for 2023:

Mindreforbruk i 2023 er kr 266. Mindreforbruk i 2023 overføres til disposisjonsfond.

Eiendom, bygninger og anlegg

Hvaler menighetsråd har forvaltningsansvar for alle kirkelige eiendommer i Hvaler Sokn. Kirkevergen har det daglige administrative forvaltningsansvaret. Følgende eiendommer, bygninger og anlegg eies av soknet og forvaltes av menighetsrådet:

- **Hvaler kirke**, kirkegård, servicebygg/bårehus og driftsbygg, Svanekilveien 11, Kirkøy
- **Spjærøy kirke**, kirkegård, servicebygg og redskapsbygg, Dypedalsveien 92, Spjærøy
- **Kirkens hus**, kontorer og forsamlingslokale, Storveien 12, Skjærhalden, Kirkøy
- **Drengestua**, møterom ved Prestegården, Lammenes 1, Skjærhalden, Kirkøy

Hvaler kirke

Automatisk brannsløkkeanlegg i Hvaler kirke ble satt i drift i oktober 2023.

Spjærøy kirke

Tilstandsvurdering fra COWI avdekket råteskader under takskjegget, derfor må taket fra 1980 skiftes. Tårnlukene og buene skal også restaureres med innstallering av automatiske åpnere ved ringing. Prosjektet er tildelt kr 4 millioner fra kommunens budsjett. Byggekomiteen har utredet prosjektet sammen med arkitektfirmaet Stenseth, samt innhentet godkjenning fra Biskopen i Borg. Det er valgt en løsning med røde teglstein, som var brukt ved byggingen i 1891. Arbeidene er planlagt med oppstart etter påsken 2024. Kirken vil da bli stengt fram til sommeren. Komiteen har bestått av Eivind Lilletvedt (byggeleder), Ole-Edvin Utaker (leder), Kjersti B. Dolve, Per Olav Borgås, Barbro T. Bjørck (sekretær), Jan Heier (kirkeverge).

Ny løsning for oppvarming av kirken er utredet. Konsulentene anbefaler lurt til luft varmepumper. Det arbeides videre med dimensjonering, finansiering og søknad til Biskopen.

Kirkens Hus har fått nye flagg med bla «velkommen inn» og «God Jul». Designet og sydd av Wenche Sture.

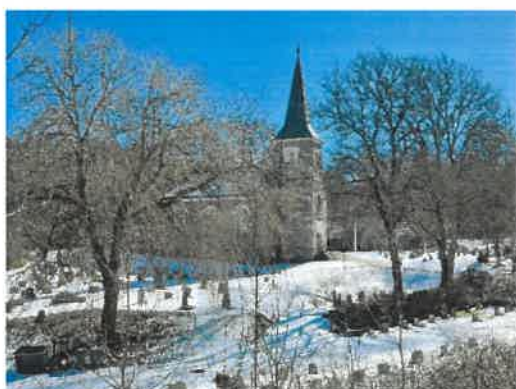
Gravferdsforvaltning

Fellesrådet ved Kirkevergen er kommunens gravferdsforvaltning. I oppgaven ligger også sletting av gravsteder etter festerens anmodning. Hvaler må forvente fortsatt økning i antall gravferder framover. Særlig begravelse av kister krever økte ressurser fra kommunen.

Minnelund ved Hvaler kirkegård

Prosjektering av en Minnelund med navneskilt, ble derfor ledet av en egen prosjektgruppe. (Kjersti B. Dolve, Gerd Ådnem, Ingrid Dean, Marius Kjølholt og Jan Heier). Hvaler kommune har bevilget kr 600.000 for 2023. Prosjektet ledes av COWI og kirkevergen.

Det har i 2023 blitt innhentet de nødvendige godkjenninger fra Hvaler kommune, Viken fylkeskommune, Riksantikvaren og Biskopen i Borg. Gravfeltet inneholder for mye stein, derfor må 150 m³ jordmasse skiftes ut. Det er valgt å benytte brukte granittstolper, som Hvalerøyene er kjent for.

Menighetens ansatte i 2023

Sokneprest Grethe Hummel (tilsatt av bispedømmerrådet)	100 %
Kirkeverge Jan Heier	100 %
Kirkemusiker Mats-André Soli (tom 30.9.2023)	60 %
Menighetspedagog Kjersti Morland (tom 30.9.2023, deretter 20 %)	75 %
Kirketjener 1 Marius A. S. Kjølholt	100 %
Kirketjener 2 og sekretær (25 %) Jenny Schorpen (Ingrid Dean er vikar for kirkevergen i ferier og sykdom.) (Lisbeth Svendsen er regnskapsfører på timebasis.)	75 %

Valgte medlemmer i menighetsrådet/fellesrådet

Fra 1.11.2019 til 31.10.2023:

Kristin Seljebakken	leder
Kjersti Buer Dolve	nestleder
Fredrik André Olsen	medlem
Hilde Albeck	medlem
Jeanett Helberg Borge	medlem (permisjon 2023)
Wenche Eren Sture	medlem
Dag Plau	medlem
Gladys Spinola Gita Sørensen-Lyle	1. vara (permisjon 2023)
Anne May Sandvik Olsen	2. vara
Ole Edvin Utaker	3. vara
Grete Snøfrid Glemminge	4. vara
Barbro Thorbjørnsen Bjørck	kommunens rep. i FR
Lars Egil Lande	vara for kommunens rep. i FR

Fra 1.11.2023:

Ole-Edvin Utaker	leder
Kjersti Buer Dolve	nestleder
Kristin Seljebakken	medlem
Ragnhild Kjellsen	medlem
Marthe Nordengen Berntzen	medlem
Kaja Ulsnes Barm	medlem
Monika Olsen	medlem
Halvor de Flon	medlem
Laila Olsen	1. vara
Tore Henrik Meberg-Hansen	2. vara
Heidi Lønne	3. vara
Reidun Tingstveit Wistner	4. vara
Tom Schorpen	5. vara
Grete Snøfrid Glemminge	6. vara
Barbro Thorbjørnsen Bjørck	kommunens rep i FR
Kaja Høvik Stiksrud	vara kom.rep i FR

Sokneprest Grethe Hummel er medlem i menighetsrådet.
Domprosten har sete i fellesrådet: Kåre Rune Hauge
Sokneprest Grethe Hummel er domprostens vara.
Kirkevergen er møtende sekretær: Jan Heier.
Vararepresentanter blir innkalt til alle møter.

Kirkevalget 10. -11.9.2023 ble for første gang gjennomført med mulighet for digital forhåndsstemming. Valgdeltagelsen i Hvaler sokn var totalt 13 %. Valglokalene var åpne søndag og mandag i Kulturhuset på Floren og ved Hvalerhallen.

Ledelse og arbeidsutvalg

Kristin Seljebakken, leder til 9.11.2023.

Ole-Edvin Utaker, leder fra 9.11.2023.

Kjersti Buer Dolve, nesteleder hele 2023.

Arbeidsutvalget har bestått av leder og nestleder i rådet, samt sokneprest Grethe Hummel og sekretær kirkeverge Jan Heier. Kommunens representant Barbro T. Bjørck har etter vedtak i FR 12.11.20, tiltrådd som medlem i AU. Det har vært avholdt 9 møter i 2023.

Rådsmøter og saksbehandling

Menighetsrådet har avholdt 9 ordinære møter, og har behandlet 38 menighetsrådssaker og 17 fellesrådssaker. 8 møter har vært avholdt på Kirkens hus og 1 møte hos Barbro T. Bjørck på Håbu, Asmaløy. 1 sak ble behandlet på epost og bekreftet i neste møte. Menighetsrådet hadde og så et møte om strategiplan med Biskopen, domprost og kirkefagsjef under bispevisitaset.

Strategiplan 2023 – 2027

Menighetsrådet vedtok strategiplan 12.10.2023. Prosessen fikk fart under bispevisitaset, der biskopen pekte på muligheter og samarbeidsområder i Hvalersamfunnet. Det nye menighetsrådet og utvalgene følger opp strategiplanen videre.

Menighetsrådets utvalg i 2023

I tillegg til møter i menighetsråd/fellesråd deltar medlemmene i mange utvalg/komitéeer. Som konsekvens av ny valgperiode for menighetsråd, ble utvalgene supplert med nye medlemmer fra 2024. Oppnevning ble gjort i møtene 7.12.2023 og 7.2.2024.

Diakoniutvalget administrerer menighetens diakonale arbeid og deltar i planlegging og gjennomføring av mange ulike aktiviteter: Formiddagstreff, transport, besøkstjeneste og blomster til jubilanter. Utvalget har bestått av Anne Hvalgård, Henning Østby, Ragnhild Nordengen, Grethe Hummel og fra MR Kristin Seljebakken. Utvalget har hatt 7 møter i 2023.

Barne- og ungdomsutvalget har ansvar for arbeidet blant barn og unge i menigheten, særlig med tiltak innenfor trosopplæringsplanen. Utvalget har bestått av Anne Grethe Breivik, Sylvia Arnesen, Kjersti Buer Dolve (MR), Jeanette H. Borge (MR), sokneprest Grethe Hummel og trosopplærer Kjersti Morland. Det ble ikke avholdt møter i 2023. Nytt utvalgt ble oppnevnt av MR 7.12.2023.

Gudstjenesteutvalget har ansvar for evaluering og planlegging av menighetens gudstjenesteliv. Utvalget har bestått av Grethe Hummel, Anne Gram-Larsen, Anne May S. Olsen, Wenche Sture, Jeanette H. Borge, Fredrik André Olsen og Mats-André Soli. Utvalget har hatt 1 møte i 2023.

Økonomiutvalget har ansvar for å støtte opp om menighetens økonomi. Utvalget består av Barbro T. Bjørck, leder og kirkeverge. Utvalget har ikke hatt egne møter i 2023. AU har tatt hand om forberedelse av økonomisakene, sammen med regnskapsfører Lisbeth Svendsen.

Kulturutvalget har ansvar for planlegging og gjennomføring av menighetens kulturarrangementer og konserter. Utvalget har i de siste årene bestått av Dag Plau, Fredrik André Olsen og Mats-André Soli. Våren 2023 utvides komiteen med Inger Bø Kaspersen og Inger-Lise Ottersund.

På agendaen står sommerens kulturarrangement. Kirkemusiker Mats Andre Solli har allerede påbegynt arbeidet ved å sende forespørsler til flere musikere. Avtaler blir plassert inn i sommerprogrammet. Nye aktører som representerer varierte kulturuttrykk blir kontaktet og gjort avtaler med. De representerer uttrykk som favner både barn og voksne.

Parallelt med dette arbeidet avgjør vi at våre arrangementsdager blir onsdager med unntak av barneteater på en lørdag. Onsdagskveldene blir i Hvaler kirke og barneteateret blir spilt i Spjærøy kirke. Alle arrangement er billettfrie denne sommeren. Publikum inviteres heller til å gi vippsegave. Vi ønsker at kulturdagene skal være et lavterskeltilbud med høy kvalitet. I etterkant evaluerer vi at kvalitetsmålet blir oppnådd.

Fleere av aktørene ønsker at inntektene skal gå til veldedige formål. Regnskapet viser i august litt røde tall. Det varme og solrike sommerværet slår aldri helt til sommeren 2023. Vi velger å begrunne de røde tallene med dårlig sommervær. For kulturdagene blir godt besøkt den første delen av sommeren, da været er bedre. Utover i juli avtar antall besøkende som fører til færre vippsegaver.

Det kommer tydelig frem i denne årsrapporten at kulturutvalget konsentrerer sine arrangementer til sommerukene. Noe av årsaken til det er at vår dyktige og engasjerte kirkemusiker sluttet i august. Konserter blir arrangert utover høsten, men da er det kirkevergen som administrerer disse.

Bygningskomiteen skal følge opp vedlikeholdsprosjekter knyttet til bygningene. Medlem er Ole-Edvin Utaker og Per Olav Borgås. Utvalget har i 2023 deltatt i prosjektering av omlegging av taket på Spjærøy kirke.

Menighetsbladkomiteen har ansvar for menighetsbladet. Redaksjonskomitéen har i 2023 hatt 8 møter, og har bestått av Ellen Bjørnvall Viker, Kjersti Morland, Dag Plau, Grethe Hummel, Einar Morland og redaktør Ragnar Bjørck. Dag Plau er ansvarlig for annonsesalg. Menighetsbladet kommer ut med 4 nummer i året. Alle husstandene på Hvaler får bladet, og ca. 90 eksemplarer av bladet sendes til abonnenter utenfor kommunen. Bladet blir distribuert av frivillige medarbeidere til alle husstandene på Hvaler.

Aldersbestemmelse av Hvaler kirke

Hvaler kirkelige fellesråd oppnevnte i november ny arbeidsgruppe til å følge opp prosjektet «Aldersbestemmelse av Hvaler kirke». Arbeidsgruppen har fem medlemmer: Jan Olav Aarflot (leder), Ragnar Bjørck, Ingrid Dean, Einar Morland og Monika Olsen. Det er inngått avtale med Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) som skal stå for deler av prosjektet i samarbeid med NTNU, under ledelse av arkeolog/forsker Kjartan Hauglid (se foto). Prosjektet har fire faser,

- 1 Arkivstudier og historikk (2023)
- 2 Feltarbeid, 3D-skanning og nye oppmålingstegninger (2024)
- 3 Undersøkelser av bevart treverk, C14 og dendrokronologi (2024)
- 4 Materialprøver, mørtel og puss (2024)

Arbeidsgruppen skal også arbeide for ekstern finansiering av prosjektet. Prosjektet forventes fullført i løpet av første halvår 2024.

Prestetjenesten

Grethe Hummel er sokneprest i Hvaler sokn. Prestetjenesten i Hvaler sokn og Kråkerøy sokn tilhører ett samarbeidsområde, der soknepresten i Kråkerøy koordinerer tjenesteuker og gudstjenester i de to soknene med lik fordeling mellom de tre prestene.

Soknepresten er nå fritatt konfirmantundervisningen og Borg bispedømme gir en økonomisk kompensasjon for lønn til denne tjenesten. I 2023/24 er kapellan Kristin Helgen i Kråkerøy sokn engasjert av Hvaler Fellesråd som prest for konfirmantene. Dette konfirmantåret er menigheten uten fast ansatt menighetspedagog. Barbro T. Bjørck og Inger-Lise Ottersund har tatt på seg ansvaret for administrasjon og gjennomføring. Soknepresten har ansvaret for gudstjenestene i konfirmanttiden, bidrar inn i planleggingen og deltar på noen samlinger og leir.

Den kirkelige virksomheten

- **Julaften i Hvaler kirke** to gudstjenester, kl. 14:30 og kl. 16:00
 - **Julaften i Spjærøy kirke** to gudstjenester, kl. 14:30 og kl. 16:00
 - **Juledag** gudstjeneste i Hvaler kirke kl. 12
 - **Palmesøndag** gudstjeneste, Hvaler kirke kl. 11
 - **Skjærtorsdag** gudstjeneste med nattverd og kveldsmåltid, Spjærøy kirke kl. 18
 - **Langfredag** gudstjeneste, Hvaler kirke kl. 11
 - **Påskeaften** påskenattsmesse, Hvaler kirke kl. 22
 - **Påskedag** gudstjeneste, Hvaler kirke kl. 11
- Andre gudstjenester:**
- **17. mai** friluftsgudstjeneste på Tusenårsstedet ved Hvaler kirke
 - **Olsok** gudstjeneste i kirka og kirkekafe med allsang ved Drengestua
 - **Søndag ved skolestart** friluftsgudstjeneste i Brottet Amfi
 - **Allehelgen** minnegudstjenester i begge kirkene på lørdagen
allehelgensgudstjeneste i Hvaler kirke på søndag

Statistikk for den kirkelige virksomheten

Medlemmer i Den norske kirke	2023	2022	2021	2020	2019
Medlemmer i Hvaler Sokn (fra 2021 teller ikke tilhørig som medlem)	3525	3552	3.566	3.648	3.632

Gudstjenester i Hvaler Sokn	2023	2022	2021	2020	2019
Gudstjenester søn- og helligdager	52	73	57	61	57
Andre gudstjenester og møter	18	24	19	17	11
Sum gudstjenester og møter	70	97	76	78	68
Deltakere på gudstj. søn- og helligdager	3.481	2.907	2.112	2.149	4.763
Deltakere på gudstjenester/møter ellers	1120	1.733	657	683	713
Sum gudstjenestedeltakere	4601	4.640	2769	2.832	5.476
Gudstjenester med nattverd	26	24	17	20	33
Antall nattverdsgjester	909	785	486	538	1.015
Familie- og ungdomsgudstjenester	7	6	6	6	13
Gudstjenester for barnehage/skole	2	2	0	0	2

*Merknad til antall gudstjenester:
Det ble i 2022 gjennomført mange
dåpsgudstjenester utenom
hovedgudstjenestene.*

Dåp	2023	2022	2021	2020	2019
Dåpshandlinger totalt	27	30	28	29	26
Bostedsadresse i soknet	18	20	19	21	16
Antall aktuelle i soknet (født i 2023)	28	30	27	33	27
Andel aktuelle barn i soknet som er døpt	64 %	67 %	70 %	64 %	59 %

Konfirmasjon	2023	2022	2021	2020	2019
Konfirmerte	30	31	35	39	32
Antall aktuelle medlemmer	43	35	44	46	45
Andel av aktuelle medlemmer	69 %	89 %	80 %	84 %	71 %

Vielser	2023	2022	2021	2020	2019
Vielser totalt	10	20	7	6	17
Brudepar med bostedsadresse i soknet	3	5	3	3	6

Gravferder	2023	2022	2021	2020	2019
Antall	32	49	41	28	39

Trosopplæring og menighetens barne- og ungdomsarbeid

Menighetspedagog Kjersti Morland hadde i 2023 ansvaret for trosopplæringen sammen med soknepresten. Etter konfirmasjonene høsten 2023, sluttet Kjersti i jobben i som menighetspedagog. Hun har fortsatt i en liten stilling for å gjennomføre babysang, knøttesang og trosopplæringsgudstjenester inntil ny menighetspedagog er ansatt.

Det gjennomføres dåpssamtale som en forberedelse til dåpshandlingen, og hilsen til fadderne og dåpslys deles ut under selve dåpen. Døpte barn får invitasjon til trosopplæringen i menigheten.

Konfirmantkullet som ble konfirmert høsten 2023, dro i juni 2023 på fem dagers konfirmantleir til Norefjell i regi av KFUK-KFUM. Busstransporten ble finansiert med tilskudd fra Hvalersamfunnet: Sanitetsforeningen, Rotary og Lions. Vi takker for støtten!

Nytt konfirmantkull startet opp i oktober.

Disse trosopplæringsaktivitetene ble gjennomført i 2023:

Dåpsforeldre: Dåpssamtale og dåp

Babysang

Sangsamlinger og myldregudstjeneste

Juletrefest

Karneval

Palmesøndagsgudstjeneste og familiedag

Familiedag i Brottet med utdeling av 6-årsbok

Konfirmasjon

Knøttesang, for barn fra 1 til 3 år, ble godt besøkt i 2023. Det kom mellom 10 og 15 barn på hver samling sammen med foreldre/besteforeldre. Høsten 2023 var det kun samlinger annenhver uke. I forbindelse med Halloween, inviterte vi sang med utkledding og snille sanger om troll og spøkelses. Før jul inviterte vi til grøttest i kirken.

Stjernekoeret er for barn fra 5 år og øver ukentlig i Spjærøy kirke. Ellen Bjørnvall Viker leder koeret. Stjernekoeret deltar på flere trosopplæringsgudstjenester gjennom året, og har som tradisjon å synge Luciasanger med hvite drakter på den gudstjenesten som er nærmest 13. desember.

Stab og frivillige fikk gjennomført **Julevandring**er i Hvaler kirke i begynnelsen av desember. Førsteklassinger og de eldste barna i barnehagene på Hvaler ble invitert.

Diakoni

Diakoniutvalget utarbeidet i 2022 en diakonal plan for Hvaler sokn. Den ble vedtatt i MR i januar 2023.

Dypedalåsen sykehjem

besøkes av prest og frivillige. Det er sang- og musikkandakt annenhver uke med deltakelse av prest, organist og frivillige. I forbindelse med påske og allehelgen forrettes det nattverd gudstjenester der. Det er et veldig godt oppmøte takket være de frivillige medarbeiderne: Helge Johansen, Sissel og Øyvind Olsen som også bidrar med andakt og bønn.

Besøktjeneste

Alle som fyller 80, 85, 90 år (osv.) får besøk med blomster og en hilsen fra Hvaler menighet. Det var 76 jubilarer i 2023. Flere frivillige sørger for utdelingen.

Formiddagstreffet er et viktig møtested for de som har anledning til og ønsker fellesskap på formiddagen en gang i måneden. Samlingene finner sted i Kirkens hus, Asmaløy bedehus eller Vesterøy bedehus. Variert program med blant annet utflukter, kåserier, sang og musikk, andakt, bevertning, utlodning, opplesning m.m.

«Ut i det blå»

Bussturen var planlagt til Blåfargeverket i Modum. Pga litt for få påmeldte måtte den avlyses. I mai og juni har flere foreninger sine turer, så det er viktig å avklare mulige kollisjoner. Som alternativ ble det gjennomført sommerfest i juni og tur til Herføl i august.

Møteplassen startet opp i 2018 med gratis kaffe og vafler onsdager på Kirkens hus. Gjennom 2023 har dette blitt et svært godt besøkt tiltak: 37 samlinger med nesten 20 besøkende i snitt. Den hyggelige praten med andre mennesker rundt kaffe og vafler betyr mye for mange på Hvaler! De frivillige hjelperne ledes av Kristin Seljebakken. Møteplassen holdt også åpent med sveler etter barnetoget 17. Mai. 22. november ble 5 årsjubileet markert med musikk, smørgåstårte og kaker. Ordfører Mona Vauger takket alle frivillige og delte ut sjokolade. Det ble denne dagen samlet inn en gaver til funksjonshemmede barn i Kirgisistan.

Julelunsj

Frivillige arrangerte sammen med Hvaler Røde Kors åpen julelunsj på Kirkens Hus kl 11.00 til 13.30. Gaver og julemat var gitt av forretninger og restaurant. Det var ca. 20 deltager i løpet av åpningstida. Dette var en vellykket arrangement, men evalueringen viser at det trengs tilbud om skyss til Skjærhalden. Et hyggelig tilbud, som i 2024 vil samarbeide med Frivilligsentralen ved Dypedalåsen.

Ukraina

Hvaler samfunnet har tatt imot flykninger etter at Ukraina ble rammet av krig 24.2.2022. Sammen med kommunens ledelse ble ettårsdagen for invasjonen markert på Kirkens Hus.

Transport/skyss

Menigheten har et organisert transporttilbud til gudstjenester. Dette administreres av frivillige.

Tilrettelagte tilbud: Domprostiet har samlinger og gudstjenester som benyttes av bla beboere fra Østerhaug på Skjærhalden. Disse onsdagskveldene gjennomføres i Gressvik kirke. Hvaler menighet stiller med frivillige en gang i året til organisering av kveldsmat.

Misjon og vennskapssamarbeid

Hvaler menighet har en avtale med **Det norske misjonsselskap** om å bidra økonomisk til NMS sin virksomhet i **Thailand – Home of Grace**. Det er mulig å gi en gave til vipps 90315.

Hvaler menighet støtter et lokalt arbeid i **Bishkek i Kirgisistan** for funksjonshemmede barn. Tilskuddet dekkes gjennom kollekt.

Vennskapskontakten Hvaler-Zacapa driver et hjelpearbeid i Guatemala i samarbeid med Kirkens Nødhjelp og organisasjonen CLIDE. Menigheten støtter dette arbeidet med kollekt. Ivrigt medlemmer i foreningen, deltar på en gudstjeneste i året med informasjon og kaker til kirkekaffen.

Samarbeid med lokale lag og foreninger

- **Hvaler Sanitetsforening** støtter opp om Karnevalsgudstjenesten med fastelavnsris og boller til kirkekaffen.
- **Hvaler Sanitetsforening** arrangerer julekonsert sammen med Trivselskoret i Hvaler kirke 2. søndag i advent.
- **Hvaler Musikkforening** har sin konsert i Spjærøy kirke 2. søndag i advent.
- Det er et samarbeid med **Brottet/Kystmuseet** om Friluftsgudstjeneste i Brottet.
- **Vennskapskontakten Hvaler-Zacapa** deltar på gudstjenesten siste helgen i oktober der de bidrar med kaker og informasjon om arbeidet sitt.
- **Sjømannskirkeforeningen** på Hvaler, tilknyttet Den norske kirke i utlandet, arrangerte FEST PÅ KJERKA 9.10. Spjærøy kirke var rigget med bordet for fest med vafler, kaffe og allsang ledet av Benedicte Sjøvold og Mats-Andre Soli. Ca. 80 deltagere fikk høre gjestene fra Sjømannskirken, Martin Alvsvåg og Knut Erik Skarpås. Biskop Kari Mangrud Alvsvåg kom også med en hilsen.

Andre organisasjoner som er virksomme i menigheten

- **Vesterøy misjonsforening**, tilknyttet Det norske misjonsselskap
- **Asmaløy misjonsforening**, tilknyttet Det norske misjonsselskap
- **Kirkeøy misjonsforening**, tilknyttet Det norske misjonsselskap
- **Kirkeøy Normisjon**, tilknyttet Normisjon

Samarbeid i Fredrikstad Domprosti og i Borg bispedømme

Hvaler sokn samarbeider særlig med Kråkerøy Sokn, men også om fellessatsinger i Domprostiet. For staben er samarbeid med andre kolleger viktig. Biskop Kari Mangrud Alvsvåg la i sitt visitasforedrag vekt på at samarbeid i domprostiet må utvikles.

Bispevisitas i Hvaler sokn 11. – 16.4.2023

Biskop Kari Mangrud Alvsvåg la sitt første visitas som biskop i Borg til Hvaler sokn. Biskop, domprost og kirkefagsjef fikk oppleve 3 hverdager i all slags vær – og med svært mange møter med små og store på Hvalerøyene. Bispevisitaset engasjerte bredt i lokalmiljøet og ble godt omtalt i menighetsbladets nr 1 og nr 2. Se vedlegg til årsberetningen.

Andre aktiviteter tilknyttet menigheten på ulikt vis

Musikktjenesten

Kirkemusikerstillingen var ubesatt fra 1.10.2023, da Mats-André Soli gikk over i annen stilling i videregående skole. Gudstjenester og gravferder betjenes med vikar fra området.

Kirkemusiker og vikarer, beriker ofte gudstjenestene ved å hente inn sangere og instrumentalister til ulike anledninger. Forsangergruppen synger gjennom dagens salmer før gudstjenesten og bidrar til mer stødig salmesang under gudstjenesten. Det ble arrangert 8 egne konserter med 780 deltagere i kirkene våre.

Kirkemusikalsk plan er utarbeidet av kirkemusiker Mats-André Soli. Planen ble først behandlet i utvalgene før den ble endelig vedtatt av MR 26.1.2023.

Menighetsbladet

Det legges ned svært mye arbeid med menighetsbladet vårt, og det er et viktig kontaktledd mellom kirke og hjem. Det sies at dette er Hvalers mest leste publikasjon, og bladet får svært gode tilbakemeldinger fra både innenbygds og utenbygds lesere. Bladets økonomi er basert på gaver og inntekter fra reklame, og driver med et lite overskudd. Ragnar Bjørck er redaktør.

Hjemmeside, Facebook og Instagram

Gudstjenester, konserter og aktiviteter annonseres i kalenderen på hjemmesidene Kirken.no/hvaler. Gudstjenester annonseres felles for domprostiet i Fredrikstad Blad hver torsdag. Hvaler menighet på Facebook har 501 følgere. Hvaler kirke og Spjærøy kirke har egne sider. Noen arrangement har blitt promotert med annonser. Hvalerkirkene på Instagram har 280 følgere.

TV- skjermer i lokalsamfunnet

I samarbeid med Hvaler kommunes kulturavdeling legges også trosopplæringsgudstjenester, konserter og mange andre arrangement inn i skjermer som vises i kommunens matvarebutikker. TV-skjermer finnes også på Rådhuset og på Kirkens Hus,

17. mai-feiring på Hvaler

Sammen med kommunen har menigheten ansvar for planlegging og gjennomføring av den offisielle 17. mai-feiringen på Hvaler. Det arrangeres friluftsgudstjeneste på Tusenårsstedet før barnetoget går ned til Skjærhalden. Foreldrerådene ved skolene (FAU) har vanligvis ansvar for familiearrangementet på Asmaløy. 17. mai-komiteen består av representanter fra foreldrerådene, musikkforeningen, kommunen og menigheten. Dagen starter med flaggheising og bekransning av monumentet ved Spjærøy kirke, der kirkeklokka slår ni slag som innledning av høytideligheten. Trivelskoret og skoleelever bidrar ved bekransningen. På kirkegården ved Hvaler kirkegård, står Sjømannforeningen og Hvaler musikkforening for en høytidelig bekransning.

Møteplassen holdt i 2023 også åpent, med salg av kaffe og sveler på Kirkens Hus etter barnetoget.

Konserter

Gjennom året blir det arrangert flere konserter. Mange musikalske sjangre gleder publikum. Det ble arrangert 33 konserter med 1316 deltagere i kirkene våre. Tusen takk til alle som deler sin musikkglede med oss.

Kunstgalleri

Salen på Kirkens Hus var utleid til 3 grupper av kunstnere i juli. «Åpent galleri» har samarbeidet med flere lokale sommergallerier og hadde godt besøk. Samarbeid med utstillerne fungerte godt for staben, som også skulle drifte kirkekontor rundt galleriet. Utleien gir inntekt i form av en fast ukesleie.

Sommerkvelder i Hvaler kirke

3 søndagskvelder ble det arranger «sommerkveld i Hvaler kirke». Disse søndagene i juli og august hadde det vært fellesgudstjeneste i Kråkerøy kirke kl 11. Frivillige samt kirkemusiker ledet kveldene med varierte salmer og ulike tema fra gjestene. Dette ble hyggelige og lærerike kvelder, som ble avsluttet med kirkecaffe i kveldsola.

Strikke kafé

Ingerid Bjercke har samlet interesserte til en uformell stikke kafé på lørdager. Tilbudet til håndarbeidsinteresserte i salen på Kirkens Hus, har vært godt besøkt, med samlinger minst en lørdag i måneden. Deltagerne bidrar med kr 30 pr gang til Hvaler Sjømannskirkeforening.

Åpen kirke

Ingrid C. Dean holdt Hvaler kirke åpen for omvisning på mandager i skolens sommerferie. Dette er et flott tilbud til fastboende, hyttefolk og turister. Det har også vært besøk av grupper i busser. Ved åpningen kl 11 ble det prøvd ut en dugnad med ORD FOR DAGEN: Lystening, bibeltekst og Vår Far ble ledet av frivillige. Flere deltok og det ble en fint start på Åpen kirke.

Leders sluttkommentar

Det heter seg at «kirken er et gammelt hus» og det sier noe om kirkens permanente tilstedeværelse i bygd og by over hele landet i århundrer. Våre lokalkirker på Hvaler og alle dem som bidrar til å holde kirkene levende, er en del av denne eldgamle tradisjonen. For at den skal kunne leve videre, er vi helt avhengig av en god stab, et tett og godt forhold til Hvaler kommune og, ikke minst, alle de frivillige som gir av sin tid og ressurser for å bære kirken videre. I Den norske kirke er det ca. 75 000 friville, som sammen med stab bidrar til at vi kan holde kirkene åpne med gudstjenester hver søndag over det ganske land. Sammen er vi mange.

Jeg vil derfor på vegne Hvaler menighet takke alle som bidrar til av vi kan ha en aktiv folkekirke på Hvaler.

Takk til Hvaler kommune som stiller opp med midler som gjør at vi kan ha en økonomi som setter oss i stand til å ivareta oppgavene vi er pålagt som lokalkirke.

Takk til staben med sogneprest, pedagog, kirkemusikere, kirkeverge og kirketjenere for den innsatsen dere legger ned hver dag for at kirken skal være en levende kirke.

Takk til menighetsrådets medlemmer, både faste medlemmer og varamedlemmer, som stiller opp og gir av sin tid for at vi skal ha en velfungerende kirke på Hvaler. Vi retter også en stor takk til alle frivillige i våre ulike utvalg, som med stort engasjement bidrar til å gjennomføre kirkens mandat som folkekirke på lokalplanet.

Ole-Edvin Utaker

Leder Hvaler menighets- og fellesråd

Årsregnskap 2023 for Hvaler søkn

Driftsregnskap 2023

Beskrivelse	Note	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Inntekter					
Betaling fra brukere, leie mm.		829 980		880 000	819 242
Refusjoner og overføringer		332 421		350 000	402 139
Statlige tilskudd	3	309 780		310 000	269 500
Kommunalt driftstilskudd	4	3 600 000		3 600 000	3 500 000
Tilskudd, gaver og innsamlede		463 146		360 000	404 302
Sum driftsinntekter		5 535 327		5 500 000	5 395 183
Utgifter					
Lønn og sosiale utgifter	5	3 404 817		3 500 000	3 136 490
Kjøp av varer og tjenester		1 783 586		1 940 000	1 895 612
Tilskudd og gaver til andre		483 136		435 000	476 909
Sum driftsutgifter		5 671 539		5 875 000	5 509 011
Brutto driftsresultat		- 136 212		375 000	- 113 828
Renteinntekter og utbytte		136 478		40 000	35 373
Renteutgifter og låneomkostninger		0		0	0
Netto finansinntekter		136 478		40 000	35 373
Avskrivninger	6	-803 676		-800 000	- 777 057
Motpost avskrivninger		803 676		800 000	777 057
Netto driftsresultat		266		- 335 000	- 78 455
Interne finansieringstransaksjoner					
Bruk av udisponert fra tidligere år	10				323 491
Bruk av disposisjonsfond	10			335 000	78 455
Bruk av bundne fond					
Sum bruk av avsetninger				335 000	245 036
Avsatt til dekning fra tidligere år					
Avsatt til disposisjonsfond	10			0	245 036
Sum avsetninger				0	245 036
Utregnet mindre-/merforbruk		266	0	0	0

Investeringsregnskap 2023

Beskrivelse	Note	Regnskap 2023	Regulert Budsjett 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Investeringer i anleggsmidler	6	600 652		4 750 000	565 700
Merverdiavgift på investeringer		139 692		1 187 500	141 425
Kjøp av andeler i KLP	7	18 141		17 000	16 984
Avsetninger til fond	9	1 954 549		0	113 523
Finansleringsbehov		2 713 034		5 954 500	837 632
Finansiert slik:					
Refusjoner		139 692		1 187 500	141 425
Tilskudd til investeringer	2	2 450 000		4 600 000	600 000
Sum ekstern finansiering		2 589 692		5 787 500	741 425
Bruk av fond	9,10	123 342		167.000	96 207
Sum intern finansiering		123 342		167.000	96 207
Sum finansiering		2 713 034		5 954.500	837 632

Balanseregnskapet 2023

Eiendeler	Note	31.12.2023	31.12.2022
Omløpsmidler			
Kasse, bankinnskudd		4 865 525	2 934 682
Kortsiktige fordringer		89 635	248 897
Sum omløpsmidler		4 955 159	3 183 579
Anleggsmidler			
Aksjer og andeler	7	243 284	225 143
Utstyr, maskiner og transportmidler	6	5 451 177	5 697 330
Faste eiendommer og anlegg	6	11 263 147	11 079 601
Sum anleggsmidler		16 957 608	17 002 074
Sum eiendeler		21 912 768	20 185 653

Egenkapital og gjeld	Note	31.12.2023	31.12.2022
Egenkapital			
Bundne investeringsfond	9	2 299 635	450 287
Disposisjonsfond	10	1 231 538	1 249 679
Regnskapsmessig merforbruk	10	- 0	0
Regnskapsmessig mindreforbruk		266	0
Kapitalkonto	11	16 957 608	17 002 074
Udisponert resultat		0	0
Sum egenkapital		20 489 047	18 702 040
Kortsiktig gjeld			
Annen kortsiktig gjeld	8	1 423 720	1 483 613
Sum kortsiktig gjeld		1 423 720	1 483 613
Sum egenkapital og gjeld		21 912 768	20 185 653

Årsregnskap 2023 – noter

Note 1 – Regnskapsprinsipper

Fellesrådets regnskap er ført i samsvar med *Forskrift om økonomiforvaltning i sokn* fastsatt av Barne- og familiedepartementet 08.12.2020, og ellers alminnelig god kommunal regnskapsskikk. Dette innebærer blant annet at inntekter og utgifter er ført etter bruttoprinsipp og anordningsprinsipp. Det betyr at alle kjente inntekter og utgifter tas med i drifts- og investeringsregnskapet. I balanseregnskapet er omløpsmidler vurdert etter prinsippet om laveste verdi. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelses-kost. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid, er avskrevet med like store årlige beløp over anleggsmiddelets levetid.

Note 2 – Tilskudd til investeringer

Det er fra Hvaler kommune mottatt samlet tilskudd kr 2.450.000. Dette fordeler seg på disse prosjektene; kr 150 000 ferdigstillelse sprinkleranlegg Hvaler kirke, kr 2.000.000 tak Spjærøy kirke og kr 300.000 minnelund Hvaler kirkegård.

Note 3 – Statlige tilskudd

Trosopplæringstilskudd fra Kirkerådet for 2023 utgjør kr 309.780.

Note 4 – Tilskudd til drift

Rammebevilgningen fra Hvaler kommune til drift 2023 er kr 3.600.000.

Fellesrådet har ingen avtale med Hvaler kommune om tjenesteyting. Alle tjenester utføres mot fakturering.

Note 5 – Lønn og sosiale utgifter, pensjonsforpliktelser

Soknet har 5 stillingshjemler fordelt på ca 4 årsverk. I tillegg benyttes timebasert ekstrahjelp til ferieavløsere og sesongarbeid ved kirkegårdene.

Ytelser til daglig leder er i 2023 kr 674.900. Samlet ytelser til valgte medlemmer i det øverste organ er kr 17.800.

Hvaler Sokn har KLP som pensjonsleverandør.

Hvaler Sokns egenkapitalinnskudd til KLP i 2023 utgjør kr 18.141.

Innbetalt premie/tilskudd (fratrasket de ansattes 2 % lønnstrekk) og innbetaling til premiefond, føres som pensjonsutgifter i regnskapet. Det er brukt KLPs standardforutsetninger for dødelighet, uførhet og framtidig AFP-uttak og frivillig avgang. Hvaler Sokn har 100 % utjevning på AFP 62-64 og 100 % utjevning på AFP 65-66.

Nøkkeltall fra KLP for Hvaler kirkelige Fellesråd: (Tall i kroner)	2023	2022
Innbetaling av premie/tilskudd inkl. administrasjonskostnader	747.497	495.719
<u>Estimert forpliktelse/midler pr. 31.12:</u>		
Brutto påløpt forpliktelse	8.700.495	8.655.043
Pensjonsmidler	8.790.359	8.539.257
Netto pensjonsforpliktelse	-89.864	115.786
<u>Økonomiske forutsetninger:</u>		
Diskonteringsrente	3,50 %	3,00 %
Forventet lønnsvekst	2,48 %	1,98 %
Forventet G-regulering	2,48 %	1,98 %
Forventet pensjonsregulering	1,71 %	1,22 %
Forventet avkastning	4,00 %	3,50 %

Medlemsstatus	01.01.2023	01.01.2022
Aktive	7	7
Oppsatte (tidligere ansatte som enda ikke er pensjonister)	10	11
Pensjonister	7	7

Note 6 – Anleggsmidler

Alle faste eiendommer og anlegg er tatt med i balansen under anleggsmidler. Alle andre anleggsmidler er oppført med beløpsverdi kr 1.000 pr. objekt.

	Maskiner/ inventar	Bygg	Kirke- gårder	Kirker	Tomter	SUM
Anskaffelseskost 01.01	7.213.469	3.286.693	2.713.270	8.883.423	720.062	22.816.917
Årets tilgang			255.040	486.029		741.069
Årets avgang						
Anskaffelseskost 31.12	7.213.469	3.286.693	2.968.310	9.369.452	720.062	23.557.986
Samlede avskrivninger	1.762.292	965.001	1.338.022	2.778.347		6.843.662
Bokført verdi pr. 31.12	5.451.177	2.321.692	1.630.288	6.591.105	720.062	16.714.324
Årets avskrivninger	246.153	91.414	131.236	334.873		803.676
<i>Økonomisk levetid</i>	<i>10/30 år</i>	<i>20/50 år</i>	<i>10/50 år</i>	<i>10/50 år</i>		
<i>Avskrivningsplan</i>	<i>Lineær</i>	<i>Lineær</i>	<i>Lineær</i>	<i>Lineær</i>		

Det er investert kr 741.069 (inkl MVA), overført til anleggsmidler. Investeringer foretatt i 2023 gjelder forprosjektering nytt tak Spjærøy kirke, forprosjektering av Minnelund Hvaler Kirkegård og videreføring av vann til Sprinkleranlegg Hvaler Kirke.

Note 7 – Aksjer og andeler

Bokført verdi aksjer og andeler pr 31.12.2023: kr 243.284.

Posten er i sin helhet Egenkapitaltilskudd til KLP.

Innbetalt Egenkapitaltilskudd til KLP i 2023 er kr 18.141

Note 8 – Gravfond

Saldo Gravfondskonto 01.01.2023	kr	694 941,71
Innbetalinger til fond	kr	10 126,43
Utbetaling til gravstell eksterne	-kr	5 157,86
Trekk til gravstell utført av Hvaler Sokn	- kr	65 000,00
Festeavgift belastet gravfond	- kr	2 500,00
Renter 2023	kr	25 970,46
Saldo Gravfondskonto 31.12.2023	kr	658 380,74

Note 9 – Fondsoversikt – bundne investeringsfond

	Saldo 01.01.2023	Over- føringer	Benyttet	Avsatt	Saldo 31.12.2023
Bundne investeringsfond					
PK2013 Ombygging sakristier	94.871				94.871
PK2022 Sprinkleranlegg	110.845		105.201		5.644
Tak Spjærøy Kirke	45.000			1.858.581	1.903.581
Tak Kirkens Hus	113.523				113.523
Minnelund Hvaler kirkegård				95.968	95.968
Diverse	86.043				86.048
Saldo Bundne investeringsfond	450.287		105.201	1.954.549	2.299.635

Note 10 – Fondsoversikt – disposisjonsfond

	Saldo 01.01.2023	Over- føringer	Benyttet	Avsatt	Saldo 31.12.2023
Disposisjonsfond					
Til menighetens disposisjon	1.249.679				1.249.679
Merforbruk					
Mindreforbruk					
Bruk av disposisjonsfond					
<i>Sum netto avsatt disposisjonsfond</i>					
Kjøp av andeler KLP 2023			18.141		-18.141
Saldo Disposisjonsfond	1.249.679		18.141		1.231.538

Note 11 – Kapitalkonto

Kapitalkonto 01.01.2023	kr	17.002.074
Aktiverte anleggsmidler	kr	741.069
Aktivert innskudd andel KLP	kr	18.141
Avskrivninger anleggsmidler	- kr	803.676
Kapitalkonto 31.12.2023	kr	16.957.608

Regnskap med noter er behandlet og godkjent i Hvaler fellesråd 14 / 3 2024

Jan Heier
Kirkeverge

Ole-Edvin Utaker
Leder

BISPEVISITAS I HVALER SOKN FRA 11. TIL 16. APRIL 2023

Visitas – ordet har latinske forbindelser med det å se. Tidligere har visitas helst vært forbundet med ettersyn og kontroll – i tider da kirken hadde makt og biskop og prest var viktige embetsmenn. I dag er forholdene annerledes. Kirken har mistet mye av sin ytre makt, og biskop og prest er ikke lenger enerådende i kirken. Visitas dreier seg i dag mer om synliggjøring og inspirasjon, og at biskopen skal bli bedre kjent med samfunnet til soknet.

Tidspunkt	Sted	Innhold
Tirsdag 11.4 kl. 10.00	Visitasen åpner i Spjærøy kirke.	Nattverd gudstjeneste med Biskop Kari Mangrud Alvsvåg. Sokneprest Grethe Hummel. Kirkemusiker Mats-André Soli.
kl. 18.00 – 20.30	Spjærøy kirke.	Påskefest – visitasfest. Program med musikk og sang ved Stjernekoeret, Prosjektkoeret og biskop Kari. Mats-André Soli og Benedicte Sjøvold deltar. Ord for kvelden ved biskopen. Kaffe og kaker. Vi sitter rundt bord denne kvelden.

Tidspunkt	Sted	Innhold
Onsdag 12. 4 kl. 8.45	Frammøte på parkeringsplassen ved Rødshue.	Morgenbønn i Guds natur. Skulpturparken på Skjærhalden. Biskop og sokneprest leder.
kl. 18.30	Ferge til Herføl. Samling med kaffe og tiltygg på velhuset.	Øyas historie Det å leve på Herføl - en øy. Avslutning ved biskopen. Aftenbønn ved Grethe og biskopen.
kl. 20.35		Ferge tilbake til Skjærhalden.

Visitas skal være med 8 års mellomrom. I år er det 10 år siden den forrige visitas i vårt sokn, som var med Atle Sommerfeldt som biskop. Biskopen vår i Borg i dag heter Kari Mangrud Alvsvåg, og er en ekte Østfold- jente, oppvokst på Tomb jordbruksskole i Råde hvor hennes far var rektor. Biskopen har ytret ønske om at mye av programmet hennes her ute skal være åpent for

alle, og hun ønsker spesielt å ha fokus på kvinner, barn og unge. Hun skal blant annet besøke Hvaler barne- og ungdomsskole og Dypedalåsen alders- og sykehjem. Hun skal snakke med videregående elever på fiskerilinja i Utgårdskilen, møte alle bygdas frivillige organisasjoner og hun skal ha samtaler med kommunens administrative og politiske ledelse.

Tidspunkt	Sted	Innhold
Torsdag 13.4	Vesterøy bedehus	Morgenbønn. Ved biskop og sokneprest.
kl. 9.15 – 9.45	Vesterøy bedehus	Bli kjent med troslivet på Hvaler. Helge Johansen forteller kort om historie og aktiviteter på Vesterøy bedehus.
kl. 18.30 – 20.30	Asmaløy bedehus	Menighetsrådsmøte med biskopen. Biskopen bestemmer tema. Kveldsbønn ved biskopen. Ingen saksbehandling denne kvelden.

Tidspunkt	Sted	Innhold
Søndag 16.4 kl. 11.00	Hvaler kirke	Visitagudstjeneste Med biskop, domprost og sokneprest. Ken Phillips kirkemusiker. Kulturinnslag. Se baksiden av menighetsbladet for mere informasjon.
kl. 13.00	Spjærøy kirke	Kirkekaffe i Spjærøy kirke. Visitasprotokoll presenteres. Hilsninger. Biskop, domprost og sokneprest deltar.

**Programmet er åpent for alle.
Velkommen til visitasarrangementer.**

*Prosesjonen åpner
bispevisitasen i
Spjærøy kirke*

*Kåre Rune Hauge,
domprost i Borg*

*Før festgudstjenesten
i Hvaler kirke*

og kommunal ledelse til besøk på Dypedalsåsen og barne- og ungdomsskolen. På skolen var det et spesielt opplegg for 9. klasse hvor vi også har årets konfirmanter. En begeistret biskop fikk oppleve rekefangsten til videregående elever på fiskerilinja i Utgårdskilen og treffe mange ivrige og fornøyde arbeidere på VIUNO-bedriften.

Det er med stor takknemlighet vi kan se tilbake på noen begivenhetsrike og inspirerende dager da biskop Kari Mangrud Alvsvåg besøkte oss på Hvaler sammen med domprost Kåre Rune Hauge og kirkefagsjef Dag-Kjetil Hartberg.

Programmet for dagene var innholdsrike med alt fra samtaler med ansatte i kirken, ordfører

Biskop Kari intervjues i Hvaler kirke

Helge Johansen holdt foredrag om Vesterøy bedehus

Utgangsprosesjonen etter festgudstjenesten søndag

Korpsset spilte utenfor Hvaler kirke

gudstjeneste i Hvaler kirke. Her ble vi ønsket velkommen av Hvaler musikkforening som spilte utenfor kirken i forkant av gudstjenesten.

Ordfører Mona

En stor takk til representanter for de frivillige organisasjonene som fortalte om eget arbeid. Vi kan være stolte over stort engasjement og et blomstrende foreningsliv. Stor takk fortjener også herfølsamfunnet som tok imot og hvor biskopen fikk en guidet tur før møte med Hvalers misjonsforeninger på Lokalet på Herføl.

Takk til hver enkelt som bidro til disse fine dagene; med kakebaking og kaffekoking samt praktisk tilrettelegging i bedehus og lokaler ellers! Takk til alle som «åpnet dørene» og inviterte biskopen inn til arbeidsplasser og engasjement på mange områder! Vi kan være stolte over det vi får til sammen på Hvaler.

Vi er takknemlige for påskefeiringen i kirkene våre og for visitasen som ble avsluttet med fest-

Til slutt en stor takk til biskop Kari for levende interesse og engasjement for hvalersamfunnet! Dette besøket har vært til stor inspirasjon for oss alle!

Møte med Hvaler menighetsråd

Møte med de frivillige på Asmaløy bedehus

For noen år tilbake kom en godt voksen kvinne flyttende hit fra en annen kant av landet. Tiltrukket av den vakre skjærgårdsnaturen og kommunens gode tjenester for eldre, og med en ganske løs tilknytning til Hvaler. Alene i husstanden, slik halvparten av alle husstander i Norge er. Uten nettverk og en ekstrovert personlighet er det ikke så enkelt å finne seg venner på et nytt sted, og frykten for å bli ensom var selvsagt til stede. Takket være en våken, vennlig og klok Hvaler-beboer ble hun personlig invitert til «Møteplassen» på Kirkens hus der hun raskt ble inkludert og kjente seg hjemme. Hun sa til meg: Denne møteplassen har blitt mitt sted! Her har jeg funnet meg godt til rette. Jeg vet ikke hva jeg skulle gjort uten folka her! Her hører jeg til. Hvaler er et godt sted å bo!

BISKOPENS VISITASFOREDRAG

Ja, Hvaler er et godt sted å bo! Det har vi fått høre av mange disse dagene. Av elevrådet på skolen, av engasjerte frivillige, av kirkens medarbeidere og av kommunens ledelse.

Kirkens rolle nevnes i mange sammenhenger som en viktig bidragsyter til dette.

Denne fortellingen viser at kirken på Hvaler har et engasjement for også å se utover kirkens interne liv og inviterer til fellesskap som kan bety en viktig forskjell for mennesker. Slik en folkekirke skal.

En representant fra Hvaler Røde Kors sa det så fint under møtet jeg hadde med mange av kommunenes lag og foreninger: «Det koster så lite – men betyr så mye.»

I dette visitasforedraget vil jeg dele refleksjoner jeg har gjort i forbindelse med denne visitasen: Både i forberedelsene sammen med lokalkirkens ledelse, underveis i møter med et stort mangfold av mennesker og miljøer, og i etterkant når inntrykkene er fordøyd og bearbeidet.

Som biskop er mitt oppdrag å oppmuntre, inspirere og veilede, og det ønsker jeg å gjøre ved både å anerkjenne og å utfordre kirke og lokalsamfunn, og jeg bruker Den norske kirkes nye strategiplan som en ramme for foredraget. Jeg håper at det vil gi kirken her på Hvaler en hjelp til å se fremover og sammen med alle andre gode krefter her virkelig gjøre det som er både Borg bispedømmes og hele Den norske kirkes visjon: «Mer himmel på jord».

1. KIRKEN ÅPNER ROM FOR TRO

Onsdag fikk jeg være med på en fantastisk tur til Herføl. Etter å ha fått fortalt historien om øya og

beboerne der på rusleturen vår, møtte jeg både fastboende og tilreisende misjonsforeninger på «Lokalet». Det er ett av mange bygg på Hvaler som har en historie preget av dugnadsånd og ønske om å bygge et sterkt lokalsamfunn. Dette var bygget av fiskerforeningen, men ble også brukt til gudstjenester og søndagsskole. Vi har og vært på flere av bedehusene. De har en tilsvarende bredde i bruken; fra å være rene gudshus er de nå åpne for en rekke ulike aktører. Det samme gjelder Kirkens hus på Kirkeøy.

På Herføl fortalte representanter fra alle misjonsforeningene om virksomheten sin.

«Vi deler tro, ber og synger, ser hverandre, snakker med hverandre og prøver å ta vare på hverandre» fikk vi høre. Dette er sterke uttrykk for at både bygg og fellesskap åpner rom for tro.

Også de to særpregede kirkebyggene Hvaler har, gir i bokstavelig forstand rom for tro. Kirkens røtter og lange linjer merkes godt i middelalderkirken på Hvaler. Når egen tro føles liten og skjør kan det være godt å bæres av tradisjon og tidligere generasjoners sukk og sang i glede og sorg, som har fylt det kirkerommet som kan vise seg å være et av de aller eldste vi har i landet.

Spjørøy kirkes åpne, luftige og fleksible innredning gir alle de ulike samlingene som finner sted der en smak av himmel. Da foreldrene på Babysang ble spurt om hvilket rom de foretrakk, det lett tilgjengelige Kirkens hus, eller kirken på Spjørøy, ville et overveldende flertall bruke kirkerommet. Kirkerommene tilfører noe til fellesskapet som oppleves godt og viktig.

Kirken har et ønske om å skape rom for tro gjennom hele livet. Ikke bare i noen deler av det.

Hvaler har en befolkningssammensetning som skiller seg litt fra Borg for øvrig. Gjennomsnittsalderen er høy, og veksten i befolkningen er størst i gruppen over 60 år.

Siden det ikke er videregående skole eller utdanningsinstitusjoner på Hvaler, er nærværet av ungdom mellom 18 og 30 mindre enn mange andre steder. Det betyr ikke at denne gruppen skal glemmes, men at spesielt målrettet arbeid mot disse, f.eks. for studenter, heller kan ivaretas av sentrumsmenighetene i prostiet.

Hvaler har over tid utviklet faste årlige familie-gudstjenester med profil og særpreg, rettet mot spesifikke aldersgrupper. Dette er glimrende eksempler på hvordan gudstjenestelivet stedegen-gjøres og kobles på andre arrangementer og hendelser i lokalsamfunnet. På denne måten skapes tradisjoner som gir barn og unge unike opplevelser av hva det betyr å høre til et levende folkekirkefelleskap.

Kirkens systematiske arbeid med trosopplæring for gruppen 0-18 har som mål å gi barn og unge en trygg tro, og tilhørighet til kirken. Betydningen av babysang er allerede bemerket.

På Hvaler ble 67% av de nyfødte døpt i 2022. Det er langt over gjennomsnittet i både Borg (45%) og Domprostiet (47%). Selv om demografiske årsaker forklarer noe, vil jeg berømme menigheten for å arbeide godt med dåp og babysang.

Menigheten kommenterer i visitasinnberetningen at det virker som om kontinuerlige tilbud treffer bedre enn de punktuelle breddetiltakene på de alderstrinn der begge deler tilbys.

Jeg vil utfordre til å arbeide med hvordan bredde-tiltakene kommuniseres. Arbeidet med kommunikasjon om disse på sosiale medier kan med fordel knyttes opp til Den norske kirkes nasjonale kampanjer. Det vil lette det lokale arbeidet, og kraften i kommunikasjonen blir sterkere. Det er viktig at alle barn og unge får god informasjon

om hva kirken tilbyr, og at form, innhold, sted og tid for tilbudene er tilpasset moderne familieliv. Det er karakteristisk for folkekirken at mange medlemmer ikke kommer så ofte til kirken, men likevel ønsker å være en del av den. Derfor er breddetiltakene svært viktige og må ikke undervurderes.

Her vil jeg nevne at det er flott å se at Hvaler er aktive på sosiale medier og også har tatt i bruk nett-portalen «Skjer i kirken». Det er en nasjonal satsing som gjør det lettere å finne kirkens tilbud over hele landet. Så vil jeg utfordre til å bruke kommunens kulturkalender i enda større grad. Ikke minst for å nå alle deltidsboende.

I konfirmasjonsarbeidet og andre tiltak for og med ungdom, er det nødvendig å se på samarbeidet med Kråkerøy på nytt. Jeg vil oppfordre til at lokalkirkens ledere sammen med domprosten ser på hvilke muligheter som finnes til å benytte noe mer av prostiets ressurser her på Hvaler.

Jeg oppfordrer Hvaler sokn til å sende en til tre representanter til bispedømmets ungdomsting ved neste anledning. Det er en fin måte å treffe andre engasjerte ungdommer på, og er et betydelig bidrag til å styrke kirkens demokrati gjennom opplæring og deltakelse. Det er også gjennom kirkedemokratiet at mange ungdommer finner sin vei inn i kirkelig lønnet arbeid.

Ungdom som vokser opp i dag forholder seg til et langt mer mangfoldig samfunn enn tidligere generasjoner. Sammen med medarbeiderne mine fikk jeg onsdag ha en skoletime for 9. trinn som handlet om å leve godt sammen på tvers av ulike tro og livssyn. Vi brukte ordet «uenighetsfelleskap» om dette, og det gav mening for dem. Selv om Hvaler ikke er blant de mest sammensatte oppvekstmiljøene i Borg, utviste elevene mye kunnskap og stor evne til refleksjon over dette.

For kirken på Hvaler vil det være nyttig å utvikle det gode samarbeidet med skolen ytterligere ved å

jobbe for faste møtepunkt med ledelsen, og hvor et mål kunne være å bidra med erfaringer fra Borgs dialogarbeid og ressursene som finnes knyttet til Dialogforum Østfold og Håpets Katedral. Både rektor og kommuneledelsen responderte positivt på dette.

Som nevnt har Hvaler en stor andel voksne i alderen 50-80 år. Mange av disse vil oppleve det berikende å få bidra inn i arbeidet med yngre aldersgrupper. Hvaler kommune sier i samfunnsdelen av sin kommuneplan at unge pensjonister bør inviteres inn til å hjelpe andre, både yngre og eldre. Jeg vil utfordre menigheten til å se på denne gruppen som en ressurs i både barne- og ungdomsarbeid. Samvær på tvers av generasjoner kommer ikke av seg selv i vårt samfunn, der det ofte er tette skott mellom de ulike aldersgruppene sine aktiviteter. For barn og unge vil det kunne åpne rom for tro å oppleve trygge voksne som engasjerer seg i samme kirke som de selv er en del av. Og for de voksne vil det være både lærerikt, utviklende og forfriskende å få bedre kjennskap til hverdagen til de yngre.

Det å stille opp som frivillig i kirken forutsetter ikke at man er «fast kirkegjenger» eller folder hendene hver aften. Alle som vil, er velkommen til å gjøre en innsats som gjør godt både for en selv og for andre.

Til slutt i dette avsnittet vil jeg nevne det kirkelige demokratiets betydning for å åpne rom for tro. Hvaler er en ett-sogns kommune og det innebærer at menighetsrådet også ivaretar fellesrådsfunksjoner. I møtet med Hvaler menighetsråd hørte jeg at de deler en opplevelse med mange andre råd i samme situasjon: Fellesrådsoppgaver som drift av bygg og ansvar for personale og økonomi gjør det vanskelig å få nok tid til det strategiske menighetsrådsarbeidet som skal styrke og nære det kristelige liv i soknet.

Jeg vil oppfordre rådet til å være bevisste med å sette opp egne møter som forbeholdes rene menighetsrådssaker. Videre vil jeg også oppfordre til å ta i bruk det nye digitale verktøyet som er utviklet for hele kirken, kalt «Kirka vår». Der ligger mye verdifull statistikk fra kirke og kommune allerede inne, og det gir et godt

grunnlag for å starte en prosess med å definere egne utfordringer og satsinger. Her kan man også legge inn en samlet oversikt over alle menighetens aktiviteter, og på den måten få et strategisk overblikk over hvordan man utnytter ressursene sine. Bruk gjerne Den norske kirkes strategiplakat og Borg bispedømmes tre definerte mål som utgangspunkt for deres videre arbeid med menighetens strategi.

2. KIRKEN ER DER LIVET LEVES

En ung mor fortalte meg hvor tungt det var å være hjemme med et lite nyfødt barn under pandemien. Alt var stengt, og det var nærmest umulig å bli kjent med noen i samme situasjon. På helsestasjonen fikk man utlevert en vekt så man kunne veie barnet selv. Ingen barselgrupper, ingen kafebesøk. Livet var temmelig tungt. Da var heldigvis kirken der! Lyspunktet i denne tiden ble for den unge moren babysangen på Kirkens hus der de gjorde alt for å kunne åpne, selv om det enkleste hadde vært å holde stengt. Men alt ble lagt til rette for at felleskap ble mulig på tross av krav om avstand og smittevern. Mødrene hadde med eget teppe og egen mat og termos med drikke. Og med

korrekt avstand, kunne de få synge sammen med hverandre og med barna sine, og moren fortalte meg hvor enormt viktig dette ble, et ankerfeste i en tid hun manglet gode ankringssteder. Kirken var akkurat der livet ble levd med livsnødvendig nærvær.

Vi har hørt mye om den gode samhandlingen mellom kirken og foreningslivet. Et resultat av dette er at Hvaler har få kunstige skiller mellom disse. Kirken har en naturlig plass i mange menneskers liv. Menneskene engasjerer seg på tvers. Hvis jeg skal peke på enda noen muligheter på dette feltet kan det være å samarbeide med både kommune, hytteforeningen og andre aktører om hvordan også deltidsbeboerne kan oppleve kirken som «sin». Mange av dem har sine beste tider i livet på Hvaler, selv om de har primæradressen sin et annet sted. De må få oppleve seg som fullverdige kirkemedlemmer også her, i de periodene de tilbringer livet her. Kanskje finnes her også mange som vil bidra til sommerkirken på Hvaler, med musikk, litteratur og annet frivillig arbeid?

To av elevene på «Blått naturbruk», fiske og fangst

På Hvaler har man fantastiske muligheter til å leve et liv med mye naturopplevelser. I samtalen med elevrådet på skolen fortalte elevene om hva de syntes var bra med Hvaler. De trakk frem naturen, at det ikke var eksos og dårlig luft, og at det var lett å få badet og fisket! På besøksenteret til Ytre Hvaler Nasjonalpark der både kommunens naturveiledere og naturparkforvalteren møtte oss, fikk vi god innsikt i både gleder og utfordringer ved å være en nasjonalparkkommune. Først og fremst vil jeg peke på at nasjonalparken er et håpsteget, og et levende bevis på at det nytter å snu uønsket utvikling. Det lar seg gjøre å restaurere natur og hav! Men det krever vern og varsom bruk.

Jeg fikk også treffe fremtidens brukere og forvaltere av havets ressurser. I Utgårdskilen fiskemottak møtte jeg elever på «Blått naturbruk», fiske og fangst. De var veldig bevisste på at om de skal ha noen fremtid som fiskere her, må bestanden opp, og det må skje via vern. Samtidig må det være plass for å holde liv i yrket også på veien mot bedre tider. Det var også gledelig å få se produksjon av teiner for hobbyfiskere i tre og andre materialer som løser seg opp i vann uten å forurense. Slik blir problemet med spøkelsesfiske redusert. Det er en krevende balansegang med vern og bruk, men med felles mål kan håp bli virkelighet.

Kirken har et tydelig uttrykt miljøengasjement som er forankret i bevisstheten om at alt det skapte har verdi, og at vi som mennesker har et særskilt ansvar for å ivareta og beskytte naturen vi er en del av. Jeg vil oppfordre kirken på Hvaler til å knytte minst et av breddetiltakene innenfor trosopplæringen til vern av skaperverket, i tillegg til det som alt finnes i konfirmantopplegget. Benytt gjerne ressursene og tilbudene som finnes tilknyttet besøksenteret i nasjonalparken. Det er også mulig å koble seg på folkeforskningsprogrammet «Dugnad for havet» som drives av Inspiria, for å engasjere familier enten hver for seg, eller sammen knyttet til arrangementer. Også voksne kan ha stor glede

av å bli engasjert i slikt arbeid. Det er mulig å tenke det som et breddetiltak i trosopplæringen for voksne!

Hvalersamfunnet forvalter altså viktige deler av naturarven vår. Men også viktig kulturarv!

Kirken på Hvaler fikk mye ros av forskeren fra NIKU som arbeider med å aldersbestemme Hvaler kirke da vi fikk en orientering om dette spennende arbeidet. Hva hadde de gjort riktig? Først og fremst å sørge for at kirken er i stadig bruk! Bruk er den beste form for bevaring, når det kommer til bygg av denne typen. For bruk fører til kjærlighet til bygget, og kjærlighet til omsorg og stell. Og dette er tydelig å se. Dersom det kommer til at man klarer å aldersbestemme kirken vil det være en anledning til å koble sammen fortid og nåtid.

Som en del av dette arbeidet vil jeg også utfordre kirken til å samarbeide med Hvaler Kulturvernforening om en utstilling av mynter og glassmaleri-fragmenter som ble funnet under restaureringen på 50-tallet, men som nå ligger bortgjemt i Oslo.

Om datering er kirken blir mulig, kommer jeg gjerne tilbake for å markere den dype sammenhengen mellom kirkebyggets opprinnelse og hensikt, og det oppdraget vi som kirke i vår tid har.

I 2015 ble verdens land enige om 17 bærekraftsmål for å fremme en bærekraftig utvikling for hele verden. I fjor vedtok stortinget en handlingsplan basert på disse. Hvaler kommune vektlegger bærekraftmålene i sine planer. Også for Den norske kirke er disse målene retningsgivende. I denne sammenheng vil jeg peke på mål nr. 17 som en utfordring til kirke og lokalsamfunn ellers: Det lyder «Samarbeid for å nå de 16 første målene».

Samarbeid var et nøkkelord under møtet jeg fikk ha med ordfører og hele kommunens

Fra møte med hele kommunens administrative ledelse

administrative ledelse. Fra kommunens side ble det fremhevet hvordan kirken er innlemmet i lokalsamfunnet på en veldig positiv måte. Kirken uttrykte taknemlighet for at kommunen lytter til deres behov og tar kirkens økonomiske prioriteringer på alvor.

Dette er et godt utgangspunkt for det videre samarbeidet. Ordfører pekte på noen utfordringer i horisonten: Befolkningsutviklingen vil sette personalsituasjonen i eldreomsorgen under press. I arbeidet for å holde eldre friske både i sjel og sinn, slik at de kan klare seg selv lengst mulig, har kirken mye å bidra med. Uttrykket «eldreenergi» som ordfører brukte, er en veldig positiv måte å se alle ressursene som finnes i den godt voksne befolkningen, og som kirken gjerne er med på å utløse.

En annen utfordring er at barnefamilier må finne det attraktivt nok å bosette seg her. Boligpriser kan kirken vanskelig gjøre noe med. Derimot kan den fortsette å skape gode møteplasser for barn

der de bor og lever. En felles skole er flott, men det krever og at det legges til rette for aktivitet på de ulike øyene utenom skoletiden, og her har kirken tilgang på egnede lokaler. En annen styrke ved kirkens arbeid er evnen til å lage arrangementer der flere generasjoner møtes. Dette har en særskilt verdi, og er med på å bygge sterke lokalsamfunn.

Å ta imot de som må flykte fra eget land er også en måte å få en mer mangfoldig befolkning på. Jeg vil gi honnør til kommunens raske respons for mottak av ukrainske flyktninger, og oppfordre til raushet og inkludering også overfor flyktninger og asylsøkere fra andre land i det videre.

Som folkekirke vil vi også tale andre tros- og livssynssamfunns sak i samfunnet. Jeg ser at det kan være krevende å finne gode og store nok rom til seremonier for disse. Dette er et kommunalt ansvar som det bør jobbes videre med, sammen med kirken som gravferdsmyndighet. Denne myndigheten ivaretar kirken på en profesjonell måte som kommunen tydelig setter pris på. Dette

gjelder også kirkens beredskapsarbeid. Når kriser oppstår, har kirken ressurser og kompetanse til å bistå. Og all erfaring viser at noe av det viktigste beredskapsarbeidet man kan gjøre er å ha gode relasjoner mellom aktørene i «fredstid». Og det er det på Hvaler. Sokneprest har fast plass i kriseteamet.

Jeg oppfordrer til at forventninger til kirkens bidrag i krise- og beredskapsarbeid skriftliggjøres i kommunens planer for dette.

3. KIRKEN ER MER FOR FLERE

Under programmet på «Lokalet» på Herføl falt det en kommentar jeg kommer til å ha med meg lenge: En av de driftige kvinnene skulle presentere seg, og sa «Jeg heter Ragnhild, men det kan jo være litt forvirrende, vi er vel en 4-5 Ragnhild'er her!» Da smalt det kontant fra en Ragnhild på venstre fløy. «Ja, og det er ikke EN ENESTE for mye!!»

Det er jo helt riktig. Vi har ingen som er til overs. Alle betyr noe. Og med mål om at kirken skal være mer for flere, kan vi være trygge på at hver enkelt har en oppgave og et kall.

Som kvinnelig toppleder er jeg blitt ekstra oppmerksom på hvordan visse grupper gjennom historien har blitt usynliggjort, på tross av sin store innsats. Det er ikke til å komme fra at kvinner over hele verden ofte har vært utsatt for dette, også i Norge. Derfor blir jeg så glad når jeg flere ganger denne uken har hørt kvinner løfte frem sine formødres rolle: Da Hvaler Sanitetsforening presenterte seg på kvelden for frivilligheten sa de: «I 1896 bestemte sterke modige Fredrikke Marie Kvam seg for å stifte det som ble Norske Kvinners Sanitetsforening, og som i 1911 fikk sitt lokallag her takket være andre modige kvinner». Og fra Vesterøy misjonsforening lød det kvelden før: «Flotte stolte damer anført av Petra Olsen Utgård som ble foreningens første leder, fant sammen for 93 år siden for å se utover seg selv og øya si.»

Kirken selv legger til rette for viktige fellesskap gjennom blant annet Møteplassen og Formiddags-treffet. Dette er godt klassisk diakonalt arbeid som på Hvaler bæres av frivillige. En ny og egen diakonstilling på Hvaler er neppe realistisk med det aller første, men det er absolutt mulig å benytte seg av den diakonifaglige kompetansen

Besøk på Møteplassen i Kirkens hus

som finnes i domprostiet ellers. Jeg vil oppfordre til at dette kan tematiseres i møtene domprosten har med kirkevergene og med valgte ledere.

Jeg fikk torsdag oppleve en arbeidsplass som også er en utrolig viktig møteplass og nærmest et annet hjem for de ansatte. VIUNO Hvaler motiverer og sysselsetter mennesker med behov for ekstra tilrettelegging. Varmen, humoren og stoltheten over arbeidet sitt vi ble møtt med gjorde sterkt inntrykk. Mange av de ansatte bor på Østerhaug, og selv om flere benytter seg av prostiets tilrettelagte tilbud «Møteplassen» i Gressvik kirke, vil jeg og anbefale at kirken på Hvaler arbeider for en naturlig involvering av alle der i sitt kultur- og gudstjenesteliv. I praten med de ansatte ble fort sang og musikk et tema, og det er uten tvil et sterkt fellesskapsbyggende verktøy. Kirken kan tilby rom å øve og opptre i, og slik kan enda flere oppleve at kirken er deres. Kulturhuset Ekko i Fredrikstad kan være et naturlig sted å hente ideer og kompetanse fra.

Sangen og musikken var og den røde tråden under påskefesten i Spjærøy kirke den første kvelden av visitasen. For mange er kirken det første stedet man får prøve seg på en scene. Ordføreren la vekt på dette i sin orientering da vi møtte kommuneledelsen. Gode mestringsopplevelser i oppveksten er både viktig der og da, og som et grunnlag for å tørre å synge og musisere og ta sin plass livet ut! Sangen har både i seg takk og bønn, pedagogikken som ligger i å lære det man synger, fysikken i pustens og kroppens engasjement når man synger, og ikke minst en fellesskapsetablerende kraft.

Utfordringen for kirken er særlig å styrke tilbudet for de yngre. Kommunen inviterer i sin samfunnsplan organisasjoner til å legge aktivitet på skolen i SFO-tiden. I samtaler med kirkens stab og skolens rektor er mulighet for å legge kirkens korarbeid dit, noe alle er positive til. Jeg vil oppfordre til å ta denne muligheten i bruk.

I tillegg vil samarbeid med kulturskolen alltid være fruktbart for alle parter, og jeg vil og anbefale å møtes for å drøfte dette. Det nye orgelet i Hvaler kirke må gjerne bli tilgjengelig for elever ved kulturskolen. Det ville vært spennende å se om det på sikt kan rekruttere en ny generasjon kirkemusikere!

I Den norske kirkes strategiplan er «Utenforskap» nevnt som en spesiell utfordring. Selv om Hvaler er en liten og oversiktlig kommune vil det også her være noen som ikke får mulighet til å ta del i det alminnelige samfunnslivet.

Universell tilgjengelighet i kirker og andre bygg og til alle aktiviteter er en rettighet for mennesker med funksjonsvariasjoner. Det være seg mulighet for rullestolbrukere, gode lyd og lysforhold og attraktiv deltakelse for mennesker med psykisk utviklingshemming. Det er viktig at dette tas med i alle planer for aktivitet og bygg, slik at ingen forhindres fra å delta.

Røde Kors fortalte oss at de ser mye ensomhet når de er rundt på sine oppdrag. Dette er en utfordring hverken enkeltpersoner eller den enkelte forening kan løse helt alene. Jeg vil oppfordre til at dette blir et tema når kirke, lag og foreninger møtes, og at det kan bidra til å utforske nye måter å være kirke på.

Staben i Hvaler menighet er liten, men svært dedikert. Det er imponerende å se hvor mye de får ut av 5 årsverk fordelt på 6 personer, i et godt samarbeid med det valgte menighetsrådet. I møtet jeg hadde med staben, og i samtaler med den enkelte, ble den gode teamfølelsen understreket. Det er rom for å teste ut nye ting, og man stiller opp for hverandre og for fellesskapet. Jeg har flere steder pekt på muligheter for økt samarbeid med resten av domprostiet, og tror det kan komme Hvaler til gode. Når kirken i tiden fremover skal videreutvikle en organisasjon som utnytter ressursene enda bedre, vil Hvaler ha viktige bidrag til samtalen.

På tur til Rødshue:
Kåre Rune Hauge, Kari
Mangrud Alvsvåg og
Dag Kjetil Hartberg

Vi var så dristige å legge visitasen til uken etter påske, og det var inspirerende å høre staben fortelle begeistret om påskeprogrammet der alle hadde bidratt. Og imponerende hvordan det var krefter igjen til nok en innholds fylt uke!

AVSLUTNING

Kirken på Hvaler er en aktiv og tilstedeværende folkekirke som betyr mye for mange.

Det har vært en stor glede å få oppleve den mangfoldige virksomheten her gjennom denne uka.

Jeg vil takke alle som har forberedt og lagt til rette for denne visitasen. Både sokneprest, kirkeverge og kommunestyrets representant i fellesrådet som har hatt hovedansvaret for planleggingen,

og staben ellers. Så vil jeg takke alle som har bidratt med baking, rigging og program disse innholdsrike dagene. Det er inspirerende å se frivilligheten blomstre i en periode mange sliter med å få den på bena igjen etter tunge år.

Og så må jeg få uttrykke en stor takk til de som har tatt meg imot på skole, institusjoner, arbeidsplasser, og i aktiviteter og på lokale møteplasser.

*Må Gud velsigne himmelen over dere,
jorden under dere,
havet omkring dere,
Guds bilde dypt inne i dere
og dagen og fremtiden foran dere!*

Må Gud hjelpe og styrke oss alle i arbeidet for å skape «Mer himmel på jord» her på Hvaler.